

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

Johann Sebastian Bachi partiitad

Age Juurikas ja tema klaveriüliõpilased

Liene Nitiša

Rose Thomas

Sofia Khvichia

Aitana Avilés Marín

Kavas

Johann Sebastian Bachi partiitad BWV 825–827, 829–830

29.04.2024 – 19.00

EMTA suur saal

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

Partiitad BWV 825–827, 829–830 kogumikust „Clavier-Übung“
(„Klaviiriharjutused“) I (publ 1731)

Partiita nr 2 c-moll BWV 826 (1727)

Sinfonia: Grave adagio – Andante – [Allegro]

Allemande

Courante

Sarabande

Rondeaux

Capriccio

Rose Thomas

Partiita nr 1 B-duur BWV 825 (1726)

Praeludium

Allemande

Corrente

Sarabande

Menuet I – Menuet II – Menuet I da capo

Giga

Liene Nitiša

Partiita nr 3 a-moll BWV 827 (1727)

Fantasia

Allemande

Corrente

Sarabande

Burlesca

Scherzo

Gigue

Sofia Khvichia

Vaheaeg

Partiita nr 5 G-duur BWV 829 (1730)

Praeambulum

Allemande

Corrente

Sarabande

Tempo di Minuetta

Passepied

Gigue

Aitana Avilés Marin

Partiita nr 6 e-moll BWV 830 (1730)

Toccata – [Fugue]

Allemande

Corrente

Air

Sarabande

Tempo di Gavotta

Gigue

Age Juurikas

Seoses Johann Kuhnau surmaga 1722. aasta suvel jäi vakantseks üks Saksamaa hinnatuim kantorikoht Leipzigi Tooma kirikus. Sellesse vastutusrikkasse ametisse, mille ajalugu ulatus reformatsiooniaegsesse aega, asus linnanõukogu nüüd väärikat kandidaati otsima, võttes sihikule eelkõige ülieduka muusiku Georg Philipp Telemanni. Et viimasele pakuti tema senises töökohas Hamburgi linna muusikadirektorina palgatõusu, ütles ta pakkumisest ära. Järgnevalt kutsuti töövestlusele õukonnakapellmeistrid Johann Friedrich Fasch ja Christoph Graupner, paraku ei lasknud kummagi töödandjad neid vabaks. „Kuna pole võimalik leida esma- ega ka teisejärgulist kandidaati, tuleb otsustada keskpärase kasuks,“ märkis üks Leipzigi linnaametnikke pärast seda, kui kantori ametisse nimetati Kötheni kapellmeister **Johann Sebastian Bach**. Tõestamaks linnavalitsusele oma sobivust sellele kohale, töötas Bach tohutu koormusega – õpetas Tooma koolis (seitse muusikatundi ja viis ladina keele tundi nädalas), mängis orelit ning juhatas koori ja orkestrit, vastutades muusikaelu eest Leipzigi neljas suuremas kirikus ja ühtlasi kogu linnas.

Bachi Leipzigi-perioodi algusaastate tegevus möödus üksjagu tema lugupeetud eelkäija Johann Kuhnau mälestuse varjus. Too oli võitnud laialdast kuulsust oma klaviirmuusikaga: tema kaks kogumikku nimega „Neue Clavier-Übung“ (ilmunud 1689 ja 1692), mis sisaldasid kumbki seitset partiitit, olid tol ajal ühed tuntuimad klahvpilliteosed Saksamaal. Oma mahukate töökohustuste kõrvalt alustas Bach 1726. aastal analoogse klaviirmuusika sarja komponeerimist, millega soovis ilmselt demonstreerida, et Kuhnau mantlipärijana ei jää ta oma eelkäijale sugugi alla, vaid tõstab lati pigem kõrgemale. Ta üllitas aastatel 1726–1730 ükshaaval **kuus partiitit** (BWV 825–830) ja liitis need 1731. aastal oma esimesse publitseeritud kogumikku „**Clavier-Übung**“ I (**„Klaviiriharjutused“ I**), mille trükkis oma kulu ja kirjadega. Kuigi selleks ajaks oli Bachil seljataga juba paarikümne aasta pikkune heliloojatee ning tema arvel sellised meistriteosed, nagu HTK I vihik, „Brandenburgi

kontserdid”, viiulikontserdid ja kaks passiooni, olid just kõnealused partiitad need, millele autor andis kõlava nimetuse – oopus 1. Määratlust „partiita“ kasutab Bach siin tantsusüüdi tähenduses, nagu oli teinud oma klaviirikogumikus Kuhnau (too kasutas nimekuju *partie*); varasemalt (16. sajandil Itaalias) on partiita all mõistetud ka variatsioonitsükli.

Kogumiku täispikk nimetus tiitellehel annab ettekujutuse sellest, mida köide sisaldab ja mis on olnud autori eesmärk selle avaldamisel: „Klaviiriharjutused, mille seas on prelüüdid, *allemande*’id, *courante*’id, *sarabande*’id, *gigue*’id, menuetid jt palad, mõelduna muusikaarmastajatele, et värskendada nende vaimu“. Pole kuigi tõenäoline, et „muusikaarmastajatena“ pidas Bach silmas amatööre, sest partiitade esitusnõuded eeldavad mängijalt toekat tehnilist pagasit. Helilooja on koondanud igasse süiti umbes kuus barokktantsu, mida seob ühine helistik. Tantsude tuumiku moodustavad *allemande*, *courante*, *sarabande* ja *gigue*, millele vahele on pikitud selliseid osi, nagu näiteks *rondeaux* ja *capriccio* (2. partiita), *burlesca* ja *scherzo* (3. partiita), *aria* (4. partiita) ja *passepied* (5. partiita). Iga süüdi juhatab sisse erinevat tüüpi avaosa – *praeludium*, *sinfonia*, *fantasia*, *ouverture*, *praeambulum* ja *toccata* –, mis kujundab teatud määral sellele järgnevate tantsude iseloomu. Kõige mastaapsematena tõusevad kogumikus esile neljas ja kuues partiita, mis on teistest kestuselt umbes poole võrra pikemad (üle 30 minuti). Bachi kuus partiitad annavad aimduse tema meisterlikkusest interpreedina ning näitavad, millise asjatundlikkusega ta valdas tolle aja klaviirmuusika tehnikaid ja erinevaid rahvuslikke stiile.

Helilooja esimese biograafi Johann Nikolaus Forkeli sõnul osutus Bachi debüütkogumik väga menukaks: „See äratas omal ajal muusikamaailmas suurt tähelepanu. Selliseid suurepäraseid klaviirikompositsioone polnud varem nähtud ega kuulnud.“ Näitekirjanik Luise Gottsched, neiu põlvnimega Kulmus, kirjutas 1732. aastal kirja oma tulevasele abikaasale, kirjanik Johann Christoph Gottschedile: „Bachi saadetud

klahvpillipalad... on samavõrra keerulised kui ilusad. Isegi pärast seda, kui olen neid kümme korda mänginud, tunduvad nad mulle endiselt uudsena.”

Kuigi Bach ei oodanud ilmselt kunagi, et keegi neid palasid avalikult esitaks (teatavasti juurdus klaveri sooloõhtu formaat alles 19. sajandil tänu Ferenc Lisztile), kuuluvad need tänapäeval tema populaarseimate kontsertpalade hulka nii klavessiinimängijate kui ka pianistide hulgas.

Evelin Kõrvits

Rose Thomas alustas klaverimänguga 2006. aastal Pariisis Joëlle Lemée' juures ning jätkas 2015. aastal õpinguid Claire Désert' ja Romano Pallottini juhendamisel. Lisaks võttis ta Prantsusmaal regulaarselt meistriklasse Hortense Cartier-Bressonilt ja Rena Šereševskajalt. 2016. aastal võitis Thomas teise koha ja eripreemia 20. sajandi teose esituse eest rahvuslikul klaverikonkursil Mayenne'is ning 2017. aastal osales edukalt CNR konkursil Pariisis, pälvides võimaluse esitada Griegi klaverikontserti Orchestre des Jeunes d'Île de France'i ees. Kodumaal õppides võttis Thomas korduvalt osa Gabriella Torma korraldatud kontsertidest Moulin D'Andé's ning astus Hermine Forray juhendamisel üles Aix en Provence'is ja Marseille's. 2021. aasta septembrist õpib ta EMTA bakalaureuseõppes Age Juurikase ja Peep Lassmanni käe all.

Liene Nitiša on sündinud Lätis. 2006. aastal alustas ta klaveriõpinguid Daugavpilsis muusikakoolis Beata Fioņina juures ning 2016. aastal astus Staņislavs Broksi nim Daugavpilsis muusikakeskkooli Elīna Bambāne klaveriklassi. 2020. aastal jätkas Nitiša õpinguid Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias, omandades 2023. aastal bakalaureusekraadi Marko Martini ja Age Juurikase käe all. Käesoleval ajal jätkab ta õpinguid EMTA magistrantuuris. Nitiša on täiendanud end Juris Žvikovski, Andrejs Osokinsi, Agnese Egļiņa, Šviese Čepļauskaite, Gabriella Torma, Svetlana Samsonova, Hakim Bentchouala-Golobitchi, Peep Lassmanni jt pianistide meistrkursustel.

Sofia Khvichia alustas klaveriõpinguid kuueaastaselt Nõmme muusikakoolis Vladimira Ljutova klassis. Alates 2016. aastast jätkas ta õpinguid Tallinna Muusikakeskkoolis Marja Jürissoni ja Age Juurikase juures ning õpib hetkel Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias Age Juurikase ja prof Peep Lassmanni klassis. Khvichia on olnud aktiivne ja edukas konkurssidel osaleja. 2019. aasta novembris sai temast IX Eesti pianistide konkursi finalist ning Eesti klaveriõpetajate ühingu preemia laureaat. 2021. aastal esines ta Mänttä muusikafestivalil Soomes. 2020. ja 2023. aastal

pälvis ta Eesti Rahvuskultuuri Fondi Lilian Semperi nimelise stipendiumi. Khvichia on soleerinud Tallinna Kammerorkestri ja ERSO ees ning osalenud Mira Marchenko, Irina Zahharenkova, Eteri Andjaparidze, Mihkel Polli, Ada Kuuseoksa, Kalle Randalu, Alexander Kobrini jt meistrkursustel.

Aitana Avilés Marín on sündinud Palmas Hispaanias ning mänginud klaverit alates 7. eluaastast. Ta on lõpetanud Mallorca Muusika- ja Tantsukonservatooriumi prof Àngel Quevedo käe all ning omandanud bakalaureusekraadi klassikalise klaveri alal Kataloonia Muusikakõrgkoolis Rafael Salinase juhendamisel. Lisaks on ta võtnud kammermuusika- ning *Lied*'i-tunde professoritelt, nagu Feliu Gasull, Josep Surinyac, Francisco Poyato, Kennedy Moretti ja Carmen Santamaría. Aktiivse tudengina on Avilés Marín osalenud ka erinevatel kursustel, sh Ingenium Academy (2016, 2017, 2018), Poros International Piano Academy (2018, 2019), Isaac Albéniz International Music Course (2020, 2021), NEAO Academy Piano (2022) ja Airas Nunes Piano Course (2022). 2020. aastal oli ta poolfinalist Art Jove IB konkursil noortele interpretidele ja 2021. aastal pälvis II preemia Isaac Albénizi rahvusvahelisel konkursil Camprodonis. 2022. aastal osales Avilés Marín Mollerussa muusikaühingu üritusel Young Performers Cycle ja jaanuaris 2023 esines Kursaal Manresa korraldatud kontsertidel.

Age Juurikas on orkestraalse ja sugestiivse esituslaadiga soolopianist, kammermuusik ning ka kirglik pedagoog, kellel on õpilasi nii Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias kui Tallinna Muusika- ja Balletikoolis. Ta on esinenud soolokontsertidega ja kammerkoosseisudes mitmete eesti ja välismaiste tuntud interpretidega pea kõikjal Euroopas ja Põhja-Ameerikas ning soleerinud mitmete orkestrite ees, sh ERSO, Tallinna Kammerorkester, Pärnu Linnaorkester, Läti Riiklik Sümfooniaorkester, Leedu Riiklik Sümfooniaorkester, Ukraina Rahvuslik Akadeemiline Sümfooniaorkester. Ta on teinud koostööd selliste dirigentidega, nagu Neeme Järvi, Kaspars Putniņš, Arvo Volmer, Risto Joost, Kaspar Mänd jpt. Teda on pärjatud mitmete väarikate auhindadega nii Eesti kui ka rahvusvahelistel

konkurssidel. Samuti on ta pälvinud mainekaid tunnustusi, nagu Neeme Järvi nimeline preemia (2003), Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia: „Age Juurikas kui aktiivne ning isikupärane solist ja ansamblipartner“ (2014) ja Eesti Interpreetide Liidu aastapreemia (2023).

Age Juurikas alustas muusikaõpinguid 4-aastaselt Tallinna Muusikakeskkooli eelklassis. Lõpetanud sama kooli 1998. aastal prof Toivo Nahkuri klaveriklassis, suundus ta Eesti Muusika- ja Teatriakadeemiasse, kus jätkas õpinguid prof Peep Lassmanni juhendamisel. Samaaegselt õpingutega EMTA-s täiendas ta end vahetusüliõpilasena Helsingi Sibeliuse Akadeemias (prof Liisa Pohjola ja prof Matti Raekallio juhendamisel) ja Karlsruhe Muusikakõrgkoolis (prof Kalle Randalu juhendamisel). 2003–2007 õppis ta Moskvas Tšaikovski-nimelise konservatooriumi aspirantuuris prof Vera Gornostajeva ja tema assistentide Sergei Glavatskihi, Darja Petrova ja Maksim Filippovi juhendamisel. Olulise õpetaja ja nõuandjana on tema kõrval olnud ka prof Matti Reimann.

Pianisti lemmikrepertuaar pärineb 20. sajandi esimesest poolest, samuti huvitub ta kaasaegse muusika esitamisest ja teeb koostööd mitmete heliloojatega. Oma kontserdikavasid kujundades on ta püüdnud ujuda vastuvoolu – mitte jääda klassikaliste paljumängitud teoste raamistikku, vaid leida oma kavades alati koht värskemale ja vähemesitatud muusikale. Ta osalenud mitmetes suuremahulistes kaasaegse muusika projektides, nagu Grisey „Vortex temporum“, Stockhauseni „Mantra“, Toivo Tulevi klaverikontserdi „Nada“ ja Tatjana Kozlova-Johannese klaverikontserdi „Blow your house down“ esiettekanDED. Age Juurikas on salvestanud ERRi arhiivi kõik Mart Saare klaveriprelüüdid, Skrjabini ja Albénizi klaveriteoseid ning erinevates koosseisudes uuemat eesti kammermuusikat. Alates 2017. aastast on Age Juurikas ERP artist. 2018. aasta alguses ilmus tema debüütplaat „The Soul of Fire“, mis pälvis aasta kammermuusikaalbumi tiitli. Age Juurikas on klaverifestivali „Eesti Klaverisuvi“ algataja ja kunstiline juht.

OOTAME KUULAMA

T 30.04 kell 19.00 / EMTA kammersaal / tasuta

Tudengiteisipäev

Evita Lohu (klaver)

Kavas Brahms, Bartók, Prokofjev

T 30.04 kell 19.00 / EMTA suur saal / tasuta

Klassikontsert

Maksim Štšura kammeransambli üliõpilased

Anete Ainsaar (viiul), Oliver Anni (fagott), Samuel Bezerra Gomes (klaver),

Nikolaos Chronias (klaver), Hyewon Chung (klaver),

Nicolás Concheiro Veleiro (tšello), Nikita Fatejev (klaver),

Jolán Kiss (flööt), Eva-Lotta Krigul (tšello), Mia Kurvits (viiul),

Kärt Käämbre (klaver), Reina Mandre (flööt), Nikita Matsuk (metsasarv),

Yumiko Almuth Matsuyama (viiul), Andres Metspalu (tšello),

Liene Nitiša (klaver), Marianne Liis Oissaar (klaver), Kirke Pertel (oboe),

Katariina Tammemägi (viiul), Rose Louise Marie Thomas (klaver)

Kaastegevad Mirjam Avango (klarnet) ja Olga Kreiter (klaver)

Kavas Beethoven, Cui, Janáček, Rahmaninov, C. Schumann,

Poulenc, Schubert

L 4.05 kell 17.00 / EMTA kammersaal / tasuta

Varajane muusika. Kevadkontsert

Olga Opryshko (klavessiin), Talvi Nurgamaa (*viola d'amore*, barokkvioola),

Imbi Tarum (klavessiin), Marelle Kivinukk (barokkviul),

Terhi Krafft (sopran), Giselle Gabriels (barokkobo),

Giulia Guarini (barokkviul), Triinu-Liis Sepp (barokkviul),

Tuomas Haapalainen (kontrabass), Meeri Kraas (klavessiin),

Valeria Ergardt (sopran), Hardy Hännikäinen (traversflööt),

Lili Talimaa (klavessiin)

Kavas Fux, Vivaldi, Guillemain, Bach, Corelli, Nogueira

EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdi- ja etenduskeskus

eamt.ee

emtasalid.ee

facebook.com/muusikaakadeemia

instagram.com/emta_ee

Palume lülitada mobiiltelefon hääletule režiimile.
Kontserdi salvestamine ja pildistamine ilma korraldaja loata
ei ole lubatud.

